

UPOKOJENEC

GLASILO BANOVINSKEGA DRUŠTVA DRŽAVNIH IN SAMOUPRAVNIH UPOKOJENCEV ZA DRAVSKO BANOVINO

Št. 12.

Ljubljana, dne 22. decembra 1939.

Leto IV.

Uredništvo in uprava: Wolfova ulica št. 10. Tel. 4553. Izhaja enkrat mesečno.

Božične misli leta 1939

Jedva je minilo dobrih dvajset let in že zopet je svet v plamenih.

Od Atlantskega do Tihega oceana stoji pod orožjem milijoni mož in mladeničev, pripravljeni v ljuti borbi žrtvovati svoje zdravje in življenje domovini, dasi niso vedno najplemenitejši motivi gnali domovine v vojni metež...

Topovi grmijo preko dveh kontinentov, strojnice drdrajo, aeroplani brnijo in sipajo bombe na civilno in neoboroženo prebivalstvo: na starce, žene in otroke. Vsi deli sveta pa so v vojnem stanju in se mrzlično pripravljajo in oborožujejo, da po potrebi posežejo v strašno borbo na življenje in smrt, ki se je vnela med nekaterimi svetovnimi velesilami. Na vseh morjih prežijo zahrbtno podmornice in begajoče križarke na svoje žrtve, ali pa ogrožajo ladje plavajoče mine — in dan na dan se potapljaajo velike in majhne ladje z dragocenim tovorom vred, z njimi pa tonejo neštivilna človeška življenja v morske globine, kjer najdejo svoj hladni vodni grob. Laži se grmadijo na tej in oni strani, saj velja še vedno stari rek, da se nikjer in nikoli na svetu ne laže toliko kakor v vojni. Razvzemajo se strasti, neti se sovrašтво in vedno bolj gine smisel za človečanstvo, resnico, pravico in poštenje.

Niso vsi radi in z navdušenjem zgrabili za orožje. Toda resničen je izrek pesnika, ki je dejal: da „najpobožnejši in najspravičivejši ne more živeti v miru, če to hudobnemu sosedu ni po volji.“

Ali ni bridka in grenka ironija, če se nam kljub opisanim razmeram porajajo misli na bližajoče se praznike miru, na Božič, rojstvo Sina Božjega, ki se je rodil v revščini, v bornem betlehemske hlevu, da bi prinesel vesoljnemu svetu odrešenje in mu oznanil nov nauk o ljubezni in dobroti, pravičnosti in resnici! Svet pa ga letos zopet pričakuje v orožju, s topovi, minami in bombami...

Naša država je tako srečna, da še uživa blagodatni miru, dasi se tudi pri nas povsod čutijo sledovi oboroženega obračunavanja med narodi in dasi ne vemo danes, kaj nam prinese jutri.

Tudi mi upokojenci ne moremo v vselem razpoloženju pričakovati rojstva

Gospodovega. Še vedno niso uslišane naše želje in prošnje, še vedno niso izpolnjene naše nade in zahteve in še vedno nas držé pokoncu le obljube in obetanja; boriti se moramo še vedno za goli obstanek, zraven pa prihajajo nove težave, ker dviga pošastno svojo glavo **draginja**, ki jo rodi nemir v svetu in brezvestna spekulacija dobičkaželjnih soljudi.

In vendar si ne damo udušiti in zamoriti vse poezije božičnih praznikov, ne damo si povsem pregnati prazniškega razpoloženja! Skromno bo sicer letos naše božično drevesce, pičlo bo obložena naša miza, v naših srcih pa bo vendar še tlela iskra upanja na boljše dni. In kakor živali v nevarnosti silijo skupaj, tako se moramo tudi mi v sili in stiski okleniti drug drugega, zbirati se moramo okrog naše organizacije, pokopati vse spore in ne-

sporazumljenja ter v bratstvu in slogi, ljubezni in prijateljstvu nadaljevati vztrajno in složno težko borbo za boljšo bodočnost, za doseg naših pravic!

V tej pravični borbi naj nas krepí misel na rojstvo Gospodovo, ki je izšel iz revščine ter prišel skozi trpljenje po trnjevi poti do sijajne zmage ter končno zakraljeval svetu. Zato se pridružimo angelskemu spevu, ki je v tisti betlehemski noči oznanjal pastircem odrešenje in ki je v sedanjih razmerah še mnogo večjega pomena, slavospevu: „Slava Gospodu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!“

Našim sedanjim in bodočim članom in čitateljem ter vsem tovarišem upokojencem, naj so vstopili v naš krog ali še stoji ob strani, pa želimo blagoslovljen Božič ter mirno, zdravo, srečno in veselo Novo leto 1940!

Sestanek uprave vodečega Banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev v Zagrebu z delegatoma ministrstva financ

O tem sestanku poroča glasilo zagrebškega društva „Umirovljenik“ v svoji 23. številki z dne 10. decembra 1939 takole:

„Dne 2. decembra so se sestali ob 5. uri popoldne v prostorih našega društva člani uprave z delegatoma ministrstva financ, višjim svetnikom g. Rukavino in g. dr. Maldinijem. Na posebno željo gg. delegatov so bili na sestanku navzoči tudi nekateri upokojenci vseh kategorij: kronski in tisti, ki so upokojeni pred zakonom iz leta 1923; potem upokojenci po zakonih iz leta 1923., 1929. in 1931. ter prometni upokojenci in končno tisti, ki so podali svoječasno ostavke na svojo službo.“

Pred začetkom konference je delegat g. Rukavina sprejel odposlanstvo staroupokojeniških vdov, ki so mu predočile svojo in svojih sotrpink muko in bedo ter prosile, da se zavzame za njihovo stvar, da bi se takoj pristopilo k sanaciji njihovega obupnega stanja in življenja, kakor se je to nedavno storilo za upokojence na najvišjih položajih. — G. dele-

gat je potolažil odposlanstvo z izjavo, da se v ministrstvu financ resno dela glede njihovega stanja, da se čimprej popravi.

Tudi pozneje, na konferenci sami, je bilo vprašanje staroupokojencev glavni predmet stvarne razprave. Delegatje so z največjo pripravljenostjo zaslišali mnenje interesentov in ponovili, kako si tudi ministrstvo prizadeva, da se upravičenim zahtevam staroupokojencev zadoosti čimprej in, kolikor bo pač mogoče.

Razpravljalo se je dalje tudi o težkih življenjskih razmerah ostalih upokojencev, ki so posledica vedno neznosnejše draginje. Delegata sta izjavila, da je tudi to stanje ministrstvu znano, in ni njegova najmanjša skrb. Pomoč pa tudi tu ne bo izostala.

Društvena uprava je predlagala, da se ukine katastrofalna uredba iz leta 1935. in obnovi uredba iz leta 1932., seveda z nujnimi spremembami v zvezi s težkim sedanjim stanjem.

Tisti pa, ki so svoj čas dali ostavko na svojo službo, se navajajo, da izvrše vsa

potrebna predela, da bi se tudi njihovo vprašanje moglo čimprej vzeti v postopek.

Po sklenjeni konferenci sta delegata še nekaj časa ostala v razgovoru z našim strokovnim referentom, višjim inšpektorjem g. **Lovrom Kalašičem**, ki jih je obvestil, o vsem, kar se je zahtevalo od njega in razen tega je pojasnil tudi svoje stališče.

Vendar se giblje!

Ni torej treba, da zavržemo vsako upanje.“

Tako zagrebški „Umirovljenik“.

Mislimo, da je to najprijetnejša vest, došla nam prav za božične praznike in Novo leto, ki bo podkrepila naše upanje, da to pot naše delo in prizadevanje ne ostane brez uspeha.

Za povišanje plač in pokojnin

„Sila kola lomi“, pravi stari pregovor. Še nikdar niso bili državni in samoupravni nameščenci in upokojenci tako složni kakor v sedanjem momentu, ko bijejo ob rastoči draginji obupen boj za svoj obstanek.

Vedno smo poudarjali, da so naše plače in pokojnine pod eksistenčnim minimumom. Naše tožbe so naletele vedno in povsod na gluha ušesa. Čule so se sicer obljube, ali izpolnitve nismo dočakali. Sedaj pa ne more nikdo mimo dejstva, da se dvigajo cene vsem življenjskim potrebščinam dan za dnem.

Ne bomo razmotrivali, ali je ta draginja opravičena ali ne. Svoj izvor ima v splošnem nemiru v svetu in v bojnih dogodkih, ko se slepo uničujejo in pokončavajo razne vrednote; nadalje v prestrašenosti občinstva, ki v tem razpoloženju nakupuje čez normalno potrebo in s tem večja povpraševanje po blagu, obenem pa povzroča dviganje cen; nadalje v morda prevelikem izvozu, ki občutno redči naše blagovne zaloge. Ko je nekoliko oslabel dinar, bi bil mogel ta moment biti tudi vzrok za dvig cen. Toda dinar se je zopet dvignil na prejšnjo višino, zato more le še **zločinska špekulacija** poganjati ceno v višino. Urejene države pomagajo v takem stanju z avtomatskim povišanjem, če nočejo, da se nameščentstvo in upokojeništvo preveč proletarizira in zrine v tabor obupancev in nezadovoljnežev.

Zato so vse stanovske organizacije privatnih, državnih in banovinskih uslužbencev in upokojencev pokrenile enotno akcijo za zvišanje prejemkov. Te stanovske organizacije državnih in banovinskih uslužbencev in upokojencev so priredile dne 7. decembra 1939 zvečer vsaka zase s svojimi člani zborovanja z dnevnim redom „**Zvišanje prejemkov**“. Na zborovanjih so se čitali kratki referati o našem materialnem položaju. Referati so sledile „Spomenice“, ki so jih udeleženci soglasno sprejeli. To spomenico je soglasno sprejel in odobril tudi naš odbor in se glasi:

Spomenica.

Še nikdar niso bili uslužbenci in upokojenci vseh strok in vseh položajev v tako težkem materialnem položaju kot danes. Vse življenjske potrebščine, živila, obutev in obleka so poskočile v ceni tako visoko, da nismo zmožni najnujnejših nakupov. Cene pa še rastejo iz dneva v dan in s strahom pričakujemo dobe, ki pa ni daleč, ko nam bo sploh življenje

onemogočeno. Obupni položaj so že uvidele nekatere privatne ustanove in zvišale prejemke.

V tej težki dobi se obračamo na vse merodajne faktorje, na vse one, ki odločajo o naši eksistenci, kakor tudi na one, ki nam hočejo pomagati pri ustvaritvi eksistenčnega minima s klicem, da je neobhodno in nujno potrebno takoj povišati prejemke vsem uslužbencem za sedaj najmanj za din 800.— mesečno ter zvišati doklado za ženo in otroka na din 300 mesečno. Glede na mednarodni položaj se kaže, da se bodo cene še vedno dvigale. Zato zahtevamo, da naj se po tem splošnem zvišanju v bodoče uravnava prejemki po indeksu cen. Le s takimi takojšnjimi ukrepi bosta omiljeni beda in obup, ki danes razjedata nameščenske družine, kar nikakor ne more biti koristno za dobrobit delodajalcev in dobro države. Potrebno je tudi storiti ukrepe proti onim, ki neopravičeno navijajo cene.

Neobhodno potrebno je pa tudi, da se čimprej ugodno rešijo naše stalne zahteve iz prejšnjih let, ki obsegajo:

Purkhart Josip, Maribor.

Vračilo odtegljajev, vplačanih za „Zvezo nabavljajnih zadrug v Beogradu“

To vprašanje je sprožil „Učiteljski Tovariš“, ki je meseca februarja t. l. priobčil objavo in navodila, kako doseči vračilo omenjenih odtegljajev. Na to pobudo so se pravni nasledniki ne samo po učiteljih, temveč tudi po drugih umrlih državnih uslužbencih in upokojencih začeli potegovati za omenjena vračila ter se je prošnjikom tudi ugodilo.

Toda kmalu so vdove, katerim so se vrnili odtegljaji, začele prihajati s pritožbami, kakor n. pr.: „Prejela sem sicer zaprosenih 85 din, a sedaj so mi začeli odtegovati po 5 din mes. in bom morala več vrniti (t. j. 180 din), kakor sem dobila.“ — Posamezne rodbinske upokojenke so prosile za pojasnilo in ustavitvev odtegljajev, a brez uspeha.

Nato je mariborsko poverjeništvo prosilo za intervencijo in pomoč ne samo ljubljansko centralo drž. upokojencev, temveč tudi sekcijo JUU za Dravsko banovino v Ljubljani. A tudi trud sekcije ni imel uspeha. Merodajni činitelji namreč

1. takoj naj se izvedejo vsa napredovanja;

2. priznajo naj se poročenim ženam isti prejemki kot neporočenim;

3. vse razlike pri osebnih dokladah med aktivnimi in upokojenimi uslužbenci naj se odpravijo.

V Ljubljani, dne 7. decembra 1939.

To skupno spomenico bo posebna deputacija izročila g. banu in jo dostavila vsem slovenskim političnim osebnostim. Deputacija se bo zglasila pri g. banu dne 12. decembra t. l. Sestavljali jo bodo zastopniki vseh stanovskih organizacij državnih in banovinskih uslužbencev in upokojencev. V deputacijo nominira svojega zastopnika vsaka organizacija sama. Deputacijo vodi predstavnik združenja nacionalnih železničarjev in brodarjev.

Posebna deputacija, obstoječa iz treh do petih opolnomočenih članov naših organizacij, bo odpotovala v Beograd, kjer bo posetila ministrskega predsednika g. Cvetkovića in podpredsednika g. dr. Mačka, predložila zahtevo po zvišanju prejemkov in izročila spomenico.

Če bi ta naša akcija ne žela uspehov, potem bi se pozneje vršilo skupno zborovanje vseh državnih nameščencev in upokojencev. Pred sklicanjem tega skupnega zborovanja pa se bodo zastopniki stanovskih organizacij še posvetovali, določili točen dnevni red in tudi govornike za to skupno zborovanje.

Ne dvomimo, da bo ta skupna akcija vseh organizacij državnih in samoupravnih nameščencev in upokojencev dosegla uspeh, ker smo uverjeni, da se bo na merodajnih mestih uvidela potreba, pomagati nameščencem in upokojencem v njihovi težki in obupni borbi za obstanek.

trdijo: „Vsakdo, kdor prejema iz drž. blagajne kakršno koli vzdrževalnino, mora imeti svoj delež v fondu „Zveze nabavljajnih zadrug v Beogradu“ (kakor nekako brezobrestno posojilo). Če tedaj vdova kot dedič dvigne možev delež, tedaj mora ona vložiti v isti fond 36-krat 5 din = 180 din in šele po njeni smrti, ko se tudi njen delež dvigne, je smatrati stvar za likvidirano, ker po rodbinski upokojenki otroci ne dobivajo pokojnine in torej tudi odpadejo odtegljaji. Ta razlaga temelji baje na točki 4 čl 70. zakona o zadrugah drž. uslužbencev; tako trdi „Zveza“.

A besedilo pravkar cit. toč. 4. čl. 70. pa drugače pravi. Ta 4. toč. določa, da se je začelo odtegovati 1. julija 1928 in se je vsakemu, ki je iz drž. blagajne prejemal kakršno koli vzdrževalnino, 36 mes. odtegovalo po 10 ali pa 5 din. Kdor pa je po 1. juliju 1928 vstopil v državno službo, za te pa določa ta točka sledeče: „za nove državne uslužbence se začne odtegovanje z dnem, ko

se jim izplačajo njih drugi mesečni prejemki.“ O novih rodbinskih upokojenih pa v cit. toč. 4 sploh ni govora, in se bi jim torej — po mojem mnenju — ne smelo odtegovati.

Vračilo odtegljajev pa temelji na čl. 24 zakona o zadrugah drž. uslužbencev z dne 3. novembra 1931, ki se glasi: „Tako odtegnjene vsote izplača Zveza na zahtevo po smrti tiste osebe, kateri so se odtegovale, njenim pravnim naslednikom.“ — Tudi ta člen ne vsebuje določbe, da bi prejemniki vračila morali zaradi tega sami plačevati v fond „Zveze“.

Važna in zanimiva razsodba Državnega sveta

Ponovno smo že pisali o kruti odredbi, da ne sme nihče uživati dveh pokojnin, to se pravi dveh državnih, pa tudi ne državne in samoupravne pokojnine, četudi obe pokojnini jedva zadoščata za življenje in se z eno pokojnino niti ne da živeti. Ker se to večkrat dogaja, zato smo imenovali to odredbo kruto, in ta odredba je po našem mnenju tudi krivična.

V nekem primeru se je upokojenec, ki je užival skromno državno pokojnino in prav tako skromno samoupravno pokojnino in kateremu se je ustavilo izplačevanje državne pokojnine, pritožil na Državni svet. Tožba se je glasila takole:

Državnemu Savjetu

v

Beogradu.

P. I., žandarmerijski narednik v penziji iz Ljubljane, ki ga zastopa dr. Dinko Puc, odvetnik v Ljubljani.

Tožba

proti rešenju ministrstva financ z dne 24. januarja 1938, br. 35.900/37.

Z odlokom Dravske finančne direkcije v Ljubljani z dne 22. junija 1937, br. 2957/I ex 1937 se mi je ustavila osebna pokojnina letnih din 1.293'60, katero sem prejemal na podlagi odloka velikega župana ljubljanske oblasti od 14. januarja 1928, br. 3402/27, ker prejemam tudi pokojnino od mestnega poglavarstva v Ljubljani.

Zoper ta odlok sem se pritožil na ministrstvo financ, ki je zavrnilo mojo pritožbo z odlokom z dne 24. januarja 1938, br. 25.900/37, katera rešitev mi je bila dostavljena 4. februarja 1938.

Zoper to rešitev Ministrstva financ vlagam v zakonitem roku na Državni svet sledečo

tožbo:

Rešitev Ministrstva financ, ki jo prilagam v izvorniku pod 1, se sklicuje na odredbo § 94, t. 3. finančnega zakona za 1937/38, odnosno na § 80, t. 6. finančnega zakona za 1933/34.

Uporaba določb finančnega zakona na mene da je pogrešna, ker se citirane določbe finančnega zakona nanašajo samo na osebe, katere podleže predpisom zakona o uradnikih z dne 1. aprila 1931, št. 72-XXII-150. Jaz pa ne spadam pod zakon o činovnikih iz leta 1931, ker sem tako zvani stari upokojenec, ki je služil v bivši Avstriji in ki je bil preveden na dinarsko pokojnino ne po činovniškem zakonu, marveč po uredbi o prevedbi državnih upokojencev s kronskimi pokojninami na dinarske pokojnine (Službene novine od 27. julija 1937, št. 167).

Sekcija JUU v Ljubljani je: 1. obljubila, da bo izposlovala razsodbo najvišje inštanice, katero od gornjih 2 razlag je smatrati za pravilno;

2. med njenimi predlogi za fin. zakon 1940/41 je tudi predlog, da se naj čl. 24 zakona o zadrugah iz l. 1931. izpremeni in v novem besedilu približno glasi: Tako odtegnjene vsote izplača Zveza avtomatsko brez vsake prošnje po smrti tiste osebe, kateri so se odtegovale, njenim pravnim naslednikom.

§ 132 zakona o državnih činovnikih se nanaša samo na državne uslužbence kraljevine Jugoslavije, ne pa na upokojence bivše Avstro-Ogrske monarhije. S tem, da je finančni zakon za leto 1933/34 dodal k § 132 določbo, da državni upokojenci izgube pokojnine, če stopijo v samoupravno službo, je mogel misliti samo one državne upokojence, za katere velja zakon o činovnikih. Če bi hotel, da se slična odločba uporabi tudi na upokojence bivše Avstrije, bi bil moral izrečno vitirati poleg § 132 zakona o drž. uslužbencih tudi uredbo z dne 27. julija 1927 št. 167, kakor je citiral tudi § 159 zak. o državnem prometnem osebju.

Per analogiam pa se taka izjemna določba ne da uporabljati na staro-upokojence, tem manj, ker so pokojnine teh staro-upokojencev tako smešno nizke, da tozadevni prihranek za državno blagajno prav ničesar ne pomeni.

V dokaz teh navedb prilagam pod /2, /3 in /4 uradno poverjene prepise tozadevnih upokojitvenih dekretov.

2. Kraljevina Jugoslavija je morala prevzeti izplačilo pokojnin avstrijskim staro-upokojencem na podlagi mirovnih pogodb. Zaradi tega nima pravice z naknadnimi določbami odvzeti jim že itak skromno odmerjene pokojnine tem manj, ker je naša država prejela za izplačilo pokojnin bivših avstrijskih žandarmerijskih upokojencev tudi ves žandarmerijski penzijski fond bivše Avstro-Ogrske.

3. Izpodbijana rešitev ministrstva financ napačno tolmači določbo finančnega zakona iz 1933/34 odnosno 1937/38. Po mojem mišljenju ima ta določba namen prepričati, da bi se ne kumulirala penzija od strani države in samoupravnih oblasti, v kolikor vsaka teh penzij zadošča za življenje. Ne more se pa uporabljati ta določba tam, kjer prejema upokojenec od države na leto din 1293.—! torej niti ne eksistenčnega minuma. Ti prejemki se napačno imenujejo pokojnina, to je samo neke vrste miloščina. Jasno je, da se s tako pokojnino ne more živeti, ki je itak za 23 let učinkovite in težke žandarmerijske službe smešno nizko plačilo.

Skupno s pokojnino pri mestnem poglavarstvu sem imel potem, ko so bili prejemki že trikrat reducirani, din 2360 na mesec, to za službeno dobo 46 let! Zaradi ukinitve starostne pokojnine od strani države, in ker je Mestno poglavarstvo pokojnine tudi že samo reduciralo, prejemam po odtegljajih sedaj mesečno samo še din 1058, kar pomeni skrajno bedo za stara leta.

Tega efekta zakonodajalec sigurno ni hotel doseči. Jaz mislim, da misli finančni zakon, ko

govori o dveh pokojninah, dve polni pokojnini, ne more pa imeti v mislih polovičnih ali tretjinskih pokojnin, ali pa takih, ki ne dosegajo niti eksistenčnega minuma.

4. Pokojnina žandarmerijskih narednikov je bila tako majhna, da se z njo ni dalo živeti. Zato so dobili orožniški upokojenci tako zvane certifikate, s katerimi so dobili prednost pri potezanju za civilno službo bodisi pri državi bodisi pri samoupravah. Če sem tedaj stopil kot upokojeni žandarmerijski narednik v službo pri Mestni občini ljubljanski, je bilo to celo v tendenci takratne zakonodaje in favorizirano po državi, zato, da se dalje služecim podčastnikom omogoči dostojno življenje.

Pokojnina, ki sem si jo pridobil potem pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani je bila tedaj zaslužena v čisto drugem pravnem sistemu in v dopolnitev nezadostne državne pokojnine. Zaradi tega je nemogoče moj primer subsimirati pod določbo finančnega zakona iz leta 1933/34 ali pa iz leta 1937/38.

5. Kot certifikatist sem imel po orožniškem službovanju pravico vstopiti v lažjo državno službo. Če bi bil to storil ter vstopil na primer kot certifikatist k sodišču, bi bil dobil kot tak še drugo pokojnino, odnosno bi se bila prva pokojnina zvišala. Nihče ne bo rekel, da je bilo to nedopustno ali izkoriščanje državne blagajne, ker država hoče ravno forsirati na ta način čim višje število dalje služecih podoficirjev.

Ker sem pa namesto v lažjo državno službo stopil kot certifikatist v samoupravno službo, mi vendar država, ki je pravna naslednica Avstro-Ogrske monarhije in ki ima zaradi tega napram penzionerom iste obveznosti, ne more vzeti bobi državne bodisi samoupravne pokojnine, ko sem zaradi njenega certifikata dobil samoupravno službo!

8. Končno omenim, da je Državni svet zavzel isto pravno stališče, kakor ga zagovarjam v tej tožbi, tudi v zadevi Jakoba Schwinda, upokojenega narednika občinske policije v Feketiču zoper rešitev ministrstva notranjih del z dne 20. maja 1926 IV. Br. 2370 ter izrekel, da je v takih primerih dopustno prejemati delno pokojnino od države in od samouprave.

Iz teh razlogov stavim po svojem pod /5 izkazanem zastopniku

predlog,

da se izpodbijana odločba ministrstva financ z dne 24. januarja 1938, Br. 35.900/37 razveljavi.

V Ljubljani, dne 3. marca 1938.

P. I.

No to tožbo je izdal Državni svet naslednjo razsodbo:

Državni svet kraljevine

Jugoslavije št. 12216/38

8. novembra 1938, Beograd.

V imenu Ni. Vel. kralja Petra II.

kralja Jugoslavije

Državni svet

je v IV. odd., ki so ga sestavljali predsednik Ivan Škarja, člani: dr. Peter Miličić, Sibin Tavrić, dr. Maksimilijan Dolezil, Danilo Vulović in delovodja Marko Milić, na tožbo I. P., žandarmerijskega narednika v p. iz Ljubljane, zastopanega po dr. Dinko Pucu, odvetniku iz Ljubljane, proti rešitvi ministra financ z dne 25. januarja 1938, št. 35900/I o ustavitvi državnih pokojninskih prejemkov na osnovi čl. 17 in 34 zakona o Držav-

nem svetu in upravnih sodiščih in z ozirom na zakon o taksah dne 8. novembra 1938.

razsodil:

Rešitev ministrstva financ z dne 24. januarja 1938, štev. 35900/I se razveljavlja.

Razlogi:

Ko je proučil tožbo, izpodbijano rešitev in ostale spise, ki se nanašajo na ta predmet, kakor tudi odgovor ministrov na tožbo, poslan s kismom z dne 30. aprila 1938, štev. 11331/38, je Državni svet spoznal:

I. P., upokojeni orožnik, je bil upokojen z odločbo deželne orožniške komande štev. 12, v Ljubljani z dne 27. marca 1905, štev. 236-II-39. Z rešitvijo velikega župana ljubljanske oblasti z dne 24. januarja 1928, štev. 3403/37, se mu je prevedla pokojnina iz kronske na dinarsko.

Po upokojitvi je imenovan, stopil v službo mestnega poglavarstva v Ljubljani, kjer je prav tako dosegel pogoje za pokojnino ter se mu je pokojnina tudi izplačevala.

Ministrstvo financ je z izpodbijano rešitvijo in v smislu § 80, t. 6. finančnega zakona za 1933/34, t. 5., § 132 zakona o uradnikih iz leta 1931, in t. 3., § 94 finančnega zakona za 1937/38, potrdivši odločbo dravske finančne direkcije štev. 2597/I, z dne 22. julija 1937, tožilcu odreklo pravico do obeh pokojnin in ustavilo izplačevanje državne osebne pokojnine vse dotlej, dokler se ne izjavi, katero pokojnino želi prejemati.

V pritožbi, ki jo je predložil ministrstvu financ proti odločbi prvostopnega oblastva, je tožilec poudarjal svojo pravico do obeh pokojnin. On je torej izpodbijal pravilnost rešitve, ker se mu je odrekla pravica do obeh pokojnin.

Ministrstvo financ, rešujé predmetno tožbo, ni uvaževalo tožilčevih navedb, s katerimi je dokazoval svojo pravico do druge pokojnine, temveč mu je zahtevó v tem pogledu zavrnilo, kar je tudi pravilno z ozirom na § 80, t. 6. finančnega zakona za leto 1933/34 in na § 94, t. 3. finančnega zakona za leto 1937/38, ker je s prvimi predpisom določeno, da osebni upokojenec ne more uživati tudi pokojnine od samoupravne službe, z drugim predpisom pa je rečeno, da se bo § 80, t. 6. finančnega zakona za leto 1933/34 (odnosno t. 5., § 232 u. z.) uporabljal počenši od 1. aprila 1937. tudi na tiste državne uslužbenice, ki so v samoupravno službo stopili, pridobili od te samouprave pokojnino, preden je stopil § 80, t. 6. finančnega zakona za leto 1933/34 v moč, **tudi brez ozira na to, po katerem zakonu se jim je odmerila pokojnina.**

Ministrstvo pa je šlo tudi dalje, ko je odredilo, katera od dveh pokojnin tožilcu pripada, ter mu je ustavilo državno pokojnino, kar je v nasprotju z določilom t. 5., § 132 u. z., ki in fine izrečno predpisuje, da v primeru, da tak uslužbenec (osebni državni upokojenec) pridobi pokojnino tudi od samouprave, ne more uživati obeh pokojnin, „pač pa ima pravico izbire“. Ministrstvo je prešlo preko tega določila in je samo izvršilo to izbiro.

Ko je upravno oblastvo odvzelo tožilcu državno pokojnino, je baziralo svojo odločbo na to, da tožilec na poziv ni dal izjave, za katero pokojnino se je odločil. Očividno je pa, da se tožilec ni mogel odločiti, ker je smatral, da mu pripadata obe pokojnini in ker je tudi proti tej rešitvi vložil tožbo proti odločbi prvostopnega upravnega oblastva in pokrenil ta spor.

Ministrstvo torej ni moglo samo rešiti tega vprašanja izbire, ker je to vprašanje odvisno od pravomočne odločitve centralnega vprašanja tega spora, to je, ali ima tožilec pravico do obeh ali do ene pokojnine.

V izpodbijani rešitvi je razen tega rečeno tudi to, da se mu bo nakazala državna pokojnina **od tistega trenutka**, ko se izjavi za državno pokojnino, kar je tudi nepravilno, ker more tožilec šele po prečiščenem vprašanju o tožilčevi pravici do ene ali dveh pokojnin, torej po pravomočni odločbi glavnega vprašanja priti v položaj, da se odloči za eno od dveh pokojnin.

Zaradi tega in ker poprej ni bil dolžan, se odločiti, mu pripade, ako se naknadno izjavi za državno pokojnino, ta pokojnina **od tistega trenutka, ko se mu je ustavila**, to je od 1. aprila 1937, ne pa šele od tistega trenutka, ko se izjavi za državno pokojnino, kakor je to navedeno v izpodbijani rešitvi.

Iz teh razlogov je državni svet delno razveljavil izpodbijano rešitev ministrstva financ štev. 35900/I.

Predsednik IV. odd. Državnega sveta:
Škarja, s. r.

delovodja:
podpis nečitljiv.

O določilih iz zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih

Pritožbe proti razsodbam upravnih sodišč.

Proti vsem razsodbam in odločbam upravnih sodišč (izvzemši tam, kjer je z zakonom drugače določeno) se lahko vložijo pritožba na Državni svet.

Pritožba se lahko vložijo, ker upravno sodišče ni pravilno tolmačilo pravico, zoper katere kršitev se je vložila tožba na upravno sodišče, ali ker se zakon o državnem svetu in upravnih sodiščih ni pravilno uporabil.

Rok za vložitev pritožbe je 15 dni od dne prejema razsodbe in se vložijo po upravnem sodišču, ki je izdalo razsodbo.

Pritožbo vložijo stranka, ki je spor izgubila. Ako je to upravno oblastvo, mora poleg pritožbe predložiti tudi odobrenje pristojnega ministra.

Pritožbe, vložene po roku ali v drugem primeru brez odobrenja pristojnega ministra, zavrača z odločbo upravno sodišče samo, ki jih je prejelo. Pa tudi proti tej odločitvi in to na isti način se lahko izjavi pritožba na Državni svet.

Postopek pri uporabi čl. 42 zakona o državnem svetu.

Razsodbe državnega sveta in izvršne (pravnoveljavne) razsodbe upravnih sodišč so obvezne za upravna oblastva. Ta oblastva ne morejo ničesar ukreniti proti volji tožilca, kar bi nasprotovalo tem razsodbam.

Razsodbe državnega sveta so izvršne, kadar zoper nje ni vložena pritožba v zakonitem roku (čl. 37) ali kadar jih odobri državni svet ali končno, ako so po specialnem zakonu izvršne.

Razsodbe državnega sveta, kakor tudi vse druge odločbe so izvršne takoj, čim so izrečene, odnosno za stranke, čim jih prejmejo, ker proti odločbam državnega sveta ni rednega pravnega leka. — Tako tudi odločba splošne seje državnega sveta z dne 28. marca 1928., štev. 4615.

Ako se je z razsodbo upravnega sodišča uničil upravni spis po čl. 34 ali ako se je uničil po čl. 26 zakona, je upravno oblastvo dolžno, kolikor bi bilo to potrebno, izdati nov upravni spis, ustrezno sodnim pripombam. Ako se pa tožba zavrne, mora upravno oblastvo pristopiti k izvršitvi tožbene rešitve. To izhaja iz obveznosti razsodbe za upravna oblastva.

Dasi je drugi stavek tega člena jasen, vendar nastaja vprašanje o tem, kaj pomenja ta predpis v resnici. V državljanskem sporu je izvršitev razsodbe odvisna od strank, tako da stranka, ki je dobila spor, lahko tudi ne zahteva izvršitve razsodbe. V javnem pravu pa ne more biti tako. Če je akt upravnega oblastva razveljavljen kot nezakonit, ne more več obstajati, pa četudi z voljo tožilca. Ako se je pa tožba proti rešitvi upravnega oblastva odbila, je ta rešitev dobila avtoriteto razsojene stvari ter se ne more izpreminjati, tudi če bi tožilec pristal na to, če bi bilo na njegovo korist. Kaj torej prav za prav znači določilo, da upravna oblastva ne morejo ničesar ukreniti proti volji tožilca, kar bi nasprotovalo izvršnim razsodbam upravnega sodišča in razsodbam državnega sveta, kadar se volja tožilca potlači z obveznostjo razsodbe za upravno oblastvo, s katero je paralizirana vsaka akcija, bodisi posameznika, bodisi upravnega oblastva. Gg. Protić in Radovanović mislita, da čl. 42 v svojem drugem delu nima v misli situacije neposredno po izdani razsodbi, temveč položaj v daljši bodočnosti. — „Kadar je enkrat izdana upravna razsodba, je naravno, da mora biti izvršena. Naj se to komu dopade ali ne. Neposredno ne morejo kakega dejstva odkloniti niti tožilec, niti upravno oblastvo, niti oba skupaj. Čl. 42 nudi samo to možnost, da more pozneje upravno oblastvo nekaj ukreniti, izdati kak nov upravni spis, ki bi se ne ujemal s pripombami razsodbe, ako doseže soglasnost, in to predhodno, s tožilcem iz končanega spora. Kolikor bi se, razume se, ta novi spis nanašal na njega. Neposredna posledica takega postopka bi bila ta, da bi tožilec to pot ne imel več legitimacije, da tak akt izpodbija na upravnem sodišču. To pa ne znači, da bi tak akt, ki nekaj obsega, kar je upravno sodišče že objavilo kot nezakonito, postal zakonit zato, ker je izdan s privoljenjem tožilca. On postane zakonit samo za tožilca. Ostalim, kojih interesov bi se tikal, zlasti pa glavni kontroli ostane odprta pot za njega izpodbijanje, kakor tudi pri vsakem drugem upravnem aktu itd.“ (Iz „Umirovljenika“ z dne 25. junija 1939, št. 12.)

Predstavke vodilne uprave banovinskih društev upokojencev kraljevine Jugoslavije

I.

St. 3011/39.

Predmet: Osebna draginjska doklada rodbinam umrlih državnih uslužbencev, katerim je pokojnina odmerjena po prejemkih po starih predpisih.

Gospod minister!

Veliko krivico so prenašale in še prenašajo rodbine državnih uslužbencev, katerim se je rodbinska pokojnina odmerila od prejemkov po zakonitih predpisih, ki so dobili obvezno moč pred 1. dnem septembra 1923, ker je v členu 5 uredbe o osebni in rodbinski dokladi državnih upokojencev z dne 19. septembra 1935, št. 37600/I predpisano, da takim rodbinam pripada osebna doklada iz člena 2, in sicer: a) po tabeli II, ako je umrl uslužbenec, od katerega izvaja rodbina pravico, bil uradnik, in b) po tabeli III, ako je umrl uslužbenec, od katerega izvaja rodbina pravico, bil zvaničnik ali služitelj, oziroma je imel njim enako zvanje.

Dočim je vsem rodbinskim upokojencem, razen zgoraj omenjenim, pripadala ista osebna doklada kakor osebam, od katerih izvajajo pravico do rodbinske pokojnine (glej čl. 10 uredbe), razen rodbini tako zvanih staroupokojencev, je njihova draginjska doklada mnogo nižja.

Ne bo škodovalo, ako navedemo tukaj zgled:

Uradnik VII. čina 3. stopnje plače, ki je prejemal popolne prejemke položaja, s katerega je bil upokojen, v tem primeru plačo 5100 din letno, prejema v I. draginjskem razredu po čl. 4 uredbe osebno doklado 2200— din mesečno. Po njegovi smrti se njegovi rodbini po § 51 zakona z dne 5. avgusta odmeri pokojnina z 2200— din letno, osebna draginjska doklada po čl. 5, v zvezi s členom 2 tabela II pa z 980— din mesečno. Potemtakem bo prejemala rodbina tega uradnika osebne doklade za 1220— din mesečno manj, nego je on prejemal.

Ministrski svet, uvidevši navedeno krivico, ni ustvaril enake pravice, ker je s svojo odločbo z dne 24. oktobra 1935, br. 39365/I (Sl. Nov. br. 248—LXII) za rodbine onih upokojencev iz čl. 3 omenjene uredbe, t. j. za rodbine ministrov, banov, velikih županov, srbskih in črnogorskih generalov itd. izpremenil določilo čl. 5 uredbe, ter dodal v čl. 10 uredbe tretji odstavek z naslednjo vsebino: „Rodbinskim upokojencem, katerim je odmerjena pokojnina po smrti oseb, navedenih v čl. 3 in 9, pripada ista osebna doklada, ki jo imajo osebe, od katerih izvajajo pravico do pokojnine.“

Da se prednje zlo odpravi, bilo bi pravilno, da se določilo čl. 5 uredbe ukine, na njegovo mesto pa vstavi prvi odstavek § 148 zakona o uradnikih, ki se glasi doslovno:

Rodbine umrlih državnih uslužbencev, ki uživajo rodbinske pokojnine, imajo iste

draginjske doklade, ki so jih imele ali bi jih imele osebe, od katerih izvajajo pravico, ako bi bile upokojene ob času smrti.

Prosimo vas, gospod minister, da se krivica, ki o njej govorimo, popravi tako, kakor je zgoraj rečeno.

Sprejmite, gospod minister, izraz našega globokega spoštovanja.

Za vodilno upravo:

Podpredsednik: Predsednik:
Mraković s. r. Z. Jambrec s. r.
(M. P.)

II.

Predmet: Izenačenje pokojnin vseh staroupokojencev.

Gospod minister!

Državni upokojenci, potlačeni po težkih življenjskih razmerah, so ponovno predložili pristojnim mestom svoje pritožbe in prošnje.

Organizirani v svojih udruženjih so zlasti na kongresu delegatov vseh banovinskih upokojeniških društev in akcijskega odbora za mesta Beograd, Pančevo in Zemun, ki se je vršil dne 10. novembra 1938 v Beogradu, sklenili, da na podlagi resolucije, ki je bila soglasno sprejeta, predložijo nujno predstavko o končni ureditvi pokojninskih prejemkov vseh staroupokojencev.

Podpisana upokojeniška društva smatrajo torej za svojo dolžnost s to predstavko ponovno sprožiti nujna vprašanja upokojeniškega stanu. Naj bo pri tem dovoljeno v patriotskem optimizmu izreči upanje, da se spričo sedanje s tolikim veseljem dočakane okrepitve državnih financ in olajšanja plačevanja rodbinskih pokojnin iz pokojninskega sklada najde možnost, da naša velika in močna kraljevina Jugoslavija omogoči svojim uslužbencem, ko so sebe vse dali državi, dokončno dostojen način življenja, da ne bi imeli razloga zavidati svoje tovariše upokojence v sosednih državah.

Za najvažnejše stanovsko vprašanje smatramo izenačenje pokojnin vseh upokojencev brez ozira na to, kdaj in po katerem zakonu so bili upokojeni. Tako izenačenje je bilo nameravano v členu 239 „Zakona o uradnikih in ostalih civilnih državnih uslužbencih v l. 1923. in ta projekt je dobil Najvišjo sankcijo. Koliko krutih krivic bi bilo popravljenih in kolikemu nezaslužnemu zapostavljanju, deklasiranju in ponižanju bi se bili izognili, ako bi se tudi naš parlament bil tedaj mogel dvigniti in se soglasiti z voljo najvišjega faktorja, izraženo v predsankciji.

Diktat pravičnosti in humanosti je, da to na najvišjem mestu sprejeto načelo čimprej postane pozitiven zakon. Ne gre samo za staroupokojence, tu so tudi člani njihovih rodbin, ki so trajno podvrženi nepravičnemu postopku.

Opozarjamo na Češkoslovaško, kjer so v sličnih razmerah bile pokojnine t. zv.

staroupokojencev tudi nepravično odmerjene. Češkoslovaška je staroupokojence izenačila z novoupokojenci, prav tako pa so tudi vse druge države naslednice to vprašanje že davno dokončno rešile.

Sprejmite itd.

V Zagrebu, dne 13. oktobra 1939.

Za vodilno upravo:

Podpredsednik: Predsednik:
Mraković s. r. Z. Jambrec s. r.
(M. P.)

III.

St. 3013/39.

V Zagrebu, dne 18. sept. 1939.

Predmet: O upokojitvi drž. uslužbencev in istočasna odmera pokojnine.

Gospod minister!

Ob upokojitvi se državnemu uslužbencu z razrešitvijo od dolžnosti ustavijo aktivni prejemki, z izplačevanjem pokojnine pa se začne šele več mesecev kasneje. Neredko mora upokojenec iskati intervencijo in plačati občutne provizije posredovalcem samo, da čimprej pride do svojih doseženih in z zakonom zajamčenih pravic. Medtem pa je upokojenec dolgo časa, tudi celo leto brez kakršnih koli sredstev za življenje, kar ga dovede do očitnega in razumljivega obupa.

Tak postopek je ne samo nehuman in antisocialen, temveč je povsem nezakonit. To je v očitnem nasprotju s §§ 128 in 150 uradniškega zakona, pa tudi zahteva, da se vloži posebna prošnja za odmero količine pokojnine, kar tudi povzroča zavlačevanje, je po § 129 uradniškega zakona tudi protizakonita.

Primeri se lahko, da se kdo upokoji in razreši službe nepričakovano, nujno, pa tudi v tem primeru bi upokojenec ne smel ostati brez kakršnih koli sredstev za preživljanje.

V nobenem primeru bi se ne smeli ustavljati aktivni prejemki, dokler se ne nakažejo pokojninski prejemki, dosežanja praksa pa je nerazumljiva, če se ve, da se eventualno višje izplačane vsote lahko obračunajo pri izplačilu pokojnine. Tako se postopa v vsaki civilizirani in pravno administrirani državi.

Sprejmite, gospod minister, itd.

Za vodilno upravo:

Podpredsednik: Predsednik:
Mraković s. r. Z. Jambrec s. r.
(M. P.)

IV.

St. 3015/39.

V Zagrebu, dne 18. sept. 1939.

Predmet: Prošnja, da se ustavi plačevanje kuluka.

Gospod minister!

Z zakonom o samoupravnih cestah z dne 8. maja 1929 (Sl. Novine z dne 13. maja 1929, br. 110/XLV) je v § 38 uvedeno osebno delo, ki ga morajo opravljati vsi za delo sposobni moški prebivalci teritorija dotičnega samoupravnega telesa. V zadnjem odstavku tega para-

grafa je naložen javnim nameščencem in upokojemcem odkup tega dela (kuluk).

Obveznost tega osebnega dela je v omenjenem paragrafu časovno omejena do 55. leta starosti, kar je povsem razumljivo, ker stari, slabi in bolni ljudje ne morejo delati in se ne morejo siliti na telesno delo. Nadomestilo za delo je plačevanje kuluka, toda to plačevanje ni časovno omejeno, temveč bi ga morali uslužbenci in upokojemci plačevati do svoje smrti, dasi je obveznost za delo po letih starosti minila. Nerazumljivo je to, da mora kdo plačevati nadomestilo za nekaj, za kar nikakor ni obvezan. Zlasti pa je to očitno za upokojemce, ki so večinoma prekoračili dobo, določeno za telesno delo, ki je odrejeno izrečno **samo za delo sposobnim moškim** prebivalcem (§ 38, prvi odstavek citiranega zakona).

Še manj razumljivo pa je, da morajo odkup osebnega dela (kuluk) plačevati tudi ženske, ki nikakor niso zavezane osebnemu delu.

Zakon o samoupravnih cestah ima v § 71 odstavek, ki se glasi:

„Ako je oblast izgradila svoje ceste ali ako svoje obstoječe ceste vzdržuje v pravilnem stanju iz rednih sredstev, jo sme Minister za gradnje oprostiti uporabe osebnega dela.“ Tega pooblastila se je poslužila n. pr. dravska banovina ter je kuluk ukinila in ga nadomestila s primerno banovinsko doklado, ki jo morajo plačevati tako uslužbenci kakor upokojemci, ako plačujejo državni davek, od katerega se odmerjajo banovinske doklade.

Človek bi mislil, da so s takim določilom oproščeni vsi prebivalci samoupravne teritorije od javnega dela, prav tako pa tudi od plačevanja odkupa osebnega dela (kuluk). To pa ni tako. Novela k zakonu o samoupravnih cestah, to je zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o samoupravnih cestah z dne 30. maja 1930 (Sl. Nov. od 10. junija 1930, št. 128/XLIX, M. G. br. 40.082), je izpremenila § 71 prvotnega zakona in je v zadnjem odstavku § 67 dodala nov stavek, ki se glasi: Toda v tem primeru, ako se z odobrenjem Ministrstva ustavi osebno delo na samoupravnih cestah, plačujejo osebe, označene v § 38 (to so državni uslužbenci in upokojemci) določeno odkupnino za osebno delo (kuluk).

Jasno in očitno je, da je to določilo v kontradikciji s § 97, odst. 2, zakona o uradnikih, ki se glasi: „Prejemki državnih uslužbencev in upokojemcev se oproščajo vseh samoupravnih doklad“ in je očitna krivica za državne uslužbence in upokojemce, ker morajo plačevati odkup za osebno delo na samoupravnih cestah in to samo oni, dočim n. pr. bančnim in industrijskim uradnikom ni treba plačevati te odkupnine, četudi imajo dvakrat večje prejemke nego državni uslužbenci, pa so vendar oproščeni plačevanja te odkupnine.

Zato prosimo g. Ministra za gradnje, da izvoli proučiti določila zakona o samo-

upravnih cestah kakor tudi določila novele, izdane k temu zakonu, ter uvidefi krivico, ki se dela državnim uslužbencem in upokojemcem, in jo popraviti:

1. S tem, da se ukine citirani dodatek v § 67 novele, da bi bili istotako vsi javni uslužbenci kakor tudi upokojemci ter vsi drugi sloji oproščeni osebnega dela in plačevanja odkupnine zanje, v tistih banovinah, ki vzdržujejo svoje ceste v rednem stanju iz rednih sredstev (§ 71, zadnji odstavek zakona o samoupravnih cestah).

2. S tem, da se izpremeni zadnji odstavek § 38 zakona o samoupravnih cestah in čl. 4 Pravilnika o uporabi osebnega dela za gradnjo in vzdrževanje nedržavnih cest na teritoriju vseh banovin v tem smislu, da se dolžnost plačevanja odkupnine za osebno delo v denarju omeji za

javne uslužbence vsaj na dobo starosti do 55. leta, po tej dobi pa se obveznost osebnega dela ukine, ker je ta meja postavljena v prej omenjenem zakonu.

Upokojemci pa naj se sploh oprostijo osebnega dela kakor tudi odkupnine zanje, ker so v pretežni večini nesposobni za osebno delo in so upokojeni, ker niso bili več sposobni za državno službo in ker tega suženjskega značaja tributa ali prisilnega dela vobče ni v kulturnih in modernih državah, niti se tak tribut (prisilno delo) ujema z ljudskim dostojanstvom.

Sprejmite itd.

Za vodilno upravo:

Podpredsednik:

Predsednik:

Mraković s. r.

Z. Jambrec s. r.

(M. P.)

Društvena kronika

Tretja seja upravnega odbora banov. društva upokojemcev v Ljubljani dne 17. novembra 1939. Začetek ob 5. uri popoldne.

Navzoči: predsednik dr. Vrtačnik, podpredsednik dr. Papež, tajnik A. Spendé, blagajnik Abram in odborniki: gg. Modičeva, Adlešič, Arko, dr. Vidic, Wester in Žgajnar.

Opravičila sta se gg. Bekš in podpredsednik Antloga. Predsednik je pozdravil navzoče, ugotovil sklepčnost in pričel sejo. Čestital je najprej odborniku Arku k njegovi 70-letnici ter se mu obenem zahvalil za dolgoletno, vestno poslovanje pri društvu. Čestitkam so se pridružili vsi odborniki, g. Arko pa se je zahvalil za čestitke.

1. Predsednik je obširno poročal o delu deputacije v Beogradu, ki se je mudila tam 18. oktobra t. l. in naslednje dni. Delegati so bili nadvse prijazno sprejeti in si obetajo najboljšo uspehe. Novi finančni minister dr. Šutej je izjavil: „Napišite, prinesite in jaz bom dal svojim strokovnjakom v presojo in, če bo le mogoče, bo vse dovoljeno. Najprej se pa reši staroupokojemniško vprašanje. Zaradi tehničnih težav se ne morejo prevesti na nov zakon — trajalo bi to pet do šest let; da se jim pa takoj pomaga, se bo staroupokojemcem, pri katerih je razlika precejšnja v primeri z novimi upokojemci, v prvi vrsti pomagalo. Sestavila se je komisija petih članov z nalogo, da bi kot strokovnjaki dali svoje mišljenje in ugotovili finančni efekt. Ta komisija že neprestano dela in to skupno z dvema delegatoma, zastopnikoma vodeče uprave v Zagrebu in sarajevskega društva. Ta komisija dela predpoldne in popoldne vsak dan.“

2. Vsem navzočim se izroči po en izvod „Pravilnika bolniške blagajne državnih in samoupravnih upokojemcev in vdov upokojemcevavske banovine v Zagrebu“, ki ga je poslovenil odbornik dr. Vidic. Ta pravilnik bodo odborniki proučili in se bo potem razpravljalo o njem na eni prihodnjih sej, ali bi se mogla enaka akcija uvesti tudi v našem društvu.

3. Tajnikova poročila:

a) Društvo se je obrnilo na Finančno direkcijo zaradi tega, ker so morali državni upokojemci plačati za prijave za oktobrski termin, ki jih je poslala Finančna direkcija vsakemu upokojemcu, poštno pristojbino 1.50 din, ker niso

bile pošiljke označene kot tiskovine, temveč so veljale za navadna pisma. Na to vlogo smo dobili od direkcije sporočilo, da bo v bodoče tiskovine za prijave za prejemanje doklad vidno označila kot tiskovine, ker je direkcija že sama opazila, da so pošte povečini pobirale previsoke pristojbine.

b) Podpredsednik Antloga prosi, da bi ga odbor razrešil zaradi njegove bolezni iz pododbor društvenega Posmrtnega sklada. Ker se je zaradi odhoda odbornika kapetana Finka izpraznilo eno odborniško mesto, bi prišel po društvenih pravilih v poštev prvi namestnik g. višji sodni svetnik Mladič, ki pa po ustni izjavi društvenemu tajniku odstopa izvolitev v odbor na korist na drugem mestu izvoljenemu namestniku bankskemu svetniku Rajku Svetku.

c) Nekateri člani iz Celja in Ptujja so zaprosili, da bi naše društvo izposlovalo pri mestnih pogrebnih zavodih v Celju in Ptujju slične popuste, kakor jih imajo društveni člani pri ljubljanskem zavodu. Tajnik je prečital koncept za vlogo, ki se je odobril in vzel soglasno na znanje.

č) Društvo se je obrnilo na Jugoslovansko učiteljsko združenje za zamenjavo „Učiteljskega tovariša“ z „Upokojemcem“ in to na telefonsko pobudo iz učiteljskih krogov. Dobili smo pozitiven odgovor. Mariborski „Zadrugar“, nov list za združeno vzgojo in za gospodarstvo v Mariboru, je poslal prvo številko tega mesečnika s prošnjo za zamenjavo. Sprejeto. Isto smo dobili od uredništva in uprave lista „Mali gospodar“ v Ljubljani. Tudi zamenjava s tem listom se je sprejela.

d) Združenje šolskih nadzornikov kraljevine Jugoslavije, sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani, je sporočilo svojo ustanovitev in izjavilo, da je odbor vsak čas pripravljen za vsako sodelovanje in za vsak nastop v stvareh uradniškega vprašanja. Izjava se je vzela na znanje in bomo združenju pošiljali „Upokojemca“.

e) Tajnik je prečital poročilo poslovodje PS iz pododborove seje z dne 17. oktobra t. l. Poročilo se je vzelo na znanje. Sedanji poslovodja g. kapetan Rozina ni član odbora. Zato se je soglasno sklenilo, naj se odslej naprej udeležuje odborovih sej, da poroča o vsakokratnem stanju PS.

Seja se je zaključila ob 6. uri zvečer.

Četrta seja upravnega odbora banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev v Ljubljani, dne 7. decembra 1939. Začetek ob 5. uri popoldne. Navzoči: predsednik dr. Vrtačnik, podpredsednik dr. Papež, tajnik A. Spendé, blagajnik Abram, odborniki: Adlešič, Arko, Jagodic, Modičeva, dr. Vidic, Zovič, Žgajnar in Svetek. Opravičil se je inspektor Vester.

Predsednik je pozdravil navzoče, ugotovil sklepčnost in pričel sejo. Posebno je pozdravil banskega svetnika Rajka Svetka, ki je na novo vstopil v odbor in se prvokrat udeležil seje.

1. Predsednik je poročal, da so pokrenile vse stanovske organizacije privatnih, državnih in samoupravnih uslužbencev in upokojencev enotno akcijo za zvišanje prejemkov. Vse organizacije imajo danes, to je 7. decembra 1939. svoje sestanke, zborovanja ali seje, da zavzamejo svoje stališče k temu vprašanju. Akcijo vodi Jugoslovansko učiteljsko združenje, sekcija Ljubljana. Tajnik je prečital „Spomenico“, ki jo je odbor soglasno sprejel in odobril. Spomenica se bo predložila vsem merodajnim faktorjem in izročila v torek dne 12. decembra t. l. g. banu po deputaciji vseh društev. Naše društvo bosta zastopala predsednik in tajnik. Društvo upokojencev v Čačku je poslalo našemu društvu prepis svoje resolucije o istem vprašanju. Odbor jo je vzel na znanje.

2. Prečitalo se je vabilo Udruženja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev,

oblastni odbor Ljubljana, na proslavo 30-letnice ustanovitve Zveze Jugoslovanskih železničarjev; društvo prosi, da bi poslalo naše društvo svojega zastopnika na to proslavo, ki bo v nedeljo, dne 10. t. m. v lokalih Kina Sloga. Odbor pooblasti odbornika inspektorja Adlešiča, da zastopa društvo.

Nato je odbor proučil nekaj prošelj revnih tovarišev in društvenikov ter jim naklonil primerne podpore.

Za reševanje eventualnih prošelj, ki bi došle pred Božičem, je odbor pooblastil predsedstvo proti naknadni odobritvi.

Odbornik dr. Vidic je poročal, da ga je o priliki njegovega bivanja v Beogradu koncem novembra sprejel g. minister dr. Krek, katerega je prosil za ukinitve kuluka. G. minister je obljubil ugodno rešitev in dr. Vidic bo sestavil primerno predstavo s predlogi za izpremembo zakona o samoupravnih cestah za prihodnji finančni zakon, ki jo bo naše društvo predložilo ministru za gradnje.

Ker je podpredsednik, višji sodni svetnik Antloga, zaradi bolezni zaprosil, da bi ga odbor razrešil funkcije v pododboru PS, je predlagal predsednik, da bi te funkcije prevzel novi odbornik g. R. Svetek. Na seji pododboru PS so člani tega odseka izvolili za predsednika g. dr. Papeža, za podpredsednika pa g. Rajka Svetka. Predsednik je zaključil sejo ob 6. uri zvečer.

potrdilom pristojne občine. Vsa ta potrdila, ki niso zavezana taksi, se morajo priložiti fotografiji.

Č. Kako je postopati, če kdo izgubi legitimacijo?

Če upokojenec(ka) izgubi železniško legitimacijo, mora to pismeno sporočiti blagajni (direkciji), ki mu izplačuje pokojninske prejemke, in poslati v gotovini 50.— din. Ta znesek se mora torej poslati po nakaznici ali po čekovni položnici dotične, pokojnino nakazujoče blagajne (direkcije), nikakor pa ne v znamkah ali kolkih. Izplačilna blagajna (direkcija) pošlje znesek 50.—din direkciji državnih železnic za stroške objave o izgubi železniške legitimacije v „Službenih Novinah“.

Za dotično leto, v katerem se je železniška legitimacija izgubila, se upokojencu ali njegovemu rodbinskemu članu nova legitimacija sploh ne izda.

D. Opozorilo železniškim upokojencem, rentnikom in vdovam glede podaljšanja rumenih legitimacij za leto 1940.

Legitimacije se predlagajo vsako leto le potom železniških postaj ter jih more predložiti samo poglavar družine (to je upokojenec ali vdova), ne pa posamezni družinski člani, žena ali otroci.

Legitimacijam je treba predložiti:

1. čekovni odrezek o prejemanju pokojnine, znesek 4.— din za vsako legitimacijo (2.— din za vložek in 2.— din za znamko);

2. svojeručno od poglavarja družine podpisano izjavo, da se žena ne bavi s trgovino ali obrtjo ter da živé rodbinski člani (navesti jih je imenoma) s poglavarjem v skupnem gospodinjstvu;

3. za otroke čez 18 let starosti (sinovi najdalje do 26. leta, če hodijo v šolo ali če se učé obrti), se mora priložiti potrdilo šole, odnosno učna pogodba, za vaje in vajeke od občine potrjena izjava;

4. za hčere čez 18 let starosti, ki so doma brez lastnega zaslužka, tozadevno izjavo poglavarja družine, potrjeno od občine, za tiste pa, ki imajo lastni mesečni zaslužek do največ 500.— din, pa potrdilo delodajalca o mesečnem kosmatem zaslužku, ter mora biti tudi navedeno, kakšen prispevek za bolniško blagajno plačuje, odnosno v katerem mezdnem razredu je zavarovana, ter izjavo poglavarja družine, ki jo potrdi občinski urad;

5. za duševno ali telesno trajno nesposobne otroke čez 18 let je treba predložiti tozadevno potrdilo pristojnega železniškega zdravnika.

Gojenci vseh vojaških šol in zavodov, kakor tudi sinovi, ki služijo kadrski rok, niso upravičeni do voznih ugodnosti. Za izjave so poglavarji družine moralno in materialno osebno odgovorni ter se bo proti onim, ki podpišejo lažno izjavo, disciplinsko postopalo, na kar se poglavarji družin posebej opozarjajo.

Direkcija državne železnice v Ljubljani je izdala vsem postajam točna navodila, kam se naj obrnejo vsi poglavarji družin. Osebno predloženih legitimacij pa direkcija ne bo sprejemala.

Zamudnikom bo direkcija podaljšala legitimacije šele po Novem letu. V interesu vseh prizadetih je, da se navedena navodila upoštevajo, da se s tem pospeši hitro podaljševanje legitimacij.

Posvetovalnica — informacije

Železniške legitimacije za leto 1940.

A. Podaljšanje legitimacij za leto 1940.

Vsi državni upokojenci(ke), ki so zase in za svoje rodbinske člane dobili železniške legitimacije od Dravske finančne direkcije, naj jih zaradi podaljšanja veljavnosti za prihodnje leto predložijo tej direkciji v drugi polovici meseca decembra, da jih bodo lahko uporabljali za vožnjo takoj v začetku leta 1940.

Vsaki legitimaciji je treba predložiti železniško znamko za 2 din, ki se kupi pri blagajni železniške postaje. Znamke ne sme nikdo sam nalepiti v legitimacijo.

Predložene pošne znamke ali kolke bo Finančna direkcija upokojencem vračala, ker jih ne more uporabljati. Ravno tako ne bo direkcija sprejemala gotovine, ker nima železniških znamk v zalogi.

Razen železniške znamke mora vsak upokojenec predložiti kupon (odrezek) čekovne nakaznice, po kateri je prejel pokojnino za zadnji mesec. Brez tega dokazila se veljavnost železniške legitimacije ne bo podaljšala, ker se brez njega ne more ugotoviti prosilčeva istovetnost.

Nujno prosimo vse člane našega društva, naj ne pošiljajo prošelj, oziroma legitimacij in denarnih zneskov za legitimacije na društvo, ker povzročajo s tem društvu samo nepotrebno delo in letanje, ne prihranijo pa sebi ničesar. S tem tudi zavlačujejo izdajo in vrnitev legitimacij. Izvzeti so seveda v inozemstvu živeči člani, ki imajo težkoče zaradi nakazila denarnih zneskov, in pa tudi tisti naši člani, ki bivajo daleč od železnice in nimajo prilike, da bi pri železniški blagajni kupili železniško znamko, ki je potrebna za podaljšanje veljavnosti legitimacije. Takim

našim članom seveda radi prihranimo eventualno dolgo pot do železniške postaje in opravimo ves posel zanje, ako nam pošljejo dotični znesek in zadnji kupon čekovne nakaznice.

B. Nabava nove železniške legitimacije.

Za nabavo nove železniške legitimacije mora upokojenec(ka) predložiti blagajni (Finančni ali železn. direkciji), ki mu izplačuje prejemke, a) svojo doprso sliko (fotografijo), v velikosti 6 × 9 cm;

b) kupon zadnje čekovne nakaznice;

c) 20.— din v gotovini. Ta znesek se ne sme nakazati ne v znamkah in tudi ne v kolkih, temveč se mora poslati v gotovini po nakaznici ali po položnici, opremljeni s čekovno številko dotične, pokojnino nakazujoče blagajne (Finančne ali železniške direkcije). Številka čekovnega računa je razvidna na vsakem kuponu čekovne nakaznice, s katero se nakazuje pokojnina. Ljubljanska Finančna direkcija ima čekovni račun št. 10.011. Položnice se dobé pri vsaki poštni upravi in jih je treba opremiti s številko čekovnega računa. Dobé pa se tudi pri davčnih upravah. Na zadnji strani fotografije naj vsak napiše svoje ime, poklic in bivališče ter priloži zadnji kupon čekovne nakaznice, s katero mu je bila nakazana pokojnina.

C. Kateri rodbinski člani upokojencev imajo pravico do železniških legitimacij?

Za rodbinske člane veljajo žena ali vdova in zakonski otroci. Sinovi uživajo vožno ugodnost do polnoletnosti, hčere pa do omožitve, če jih starši vzdržujejo. Da so hčere samskega stanu, dokažejo upokojenci s potrdilom župnega urada. Da pa jih starši vzdržujejo, čeprav zanje ne prejema več rodbinske doklade, pa dokažejo s

Izplačevanje osebnih prejemkov državnih uslužbencev in upokojencev, pozvanih v vojaško službo, na naslov njihovih pooblaščenecv.

Uredništvo našega lista je prejelo od Dravske finančne direkcije v Ljubljani, odsek za računovodstvo, številka 56.651/II z dne 28. novembra 1939. dopis s prošnjo, da objavi odlok ministrstva za finance z dne 9. novembra 1939 številka 112.195/II, ki se glasi:

Dravska finančna direkcija, Ljubljana.

Minister financ je pod številko 112.195/II z dne 3. novembra 1939. izdal sledečo odredbo:

„Da bi se moglo urediti izplačevanje prejemkov tistih državnih uslužbencev in upokojencev, ki jih je vojaško oblastvo pozvalo na vojaško dolžnost, predpisujem naslednji postopek.

Vsi tisti državni uslužbenci in upokojenci, ki so pozvani na vojaško dolžnost, kakor tudi tiisti, ki so že na vojaški dolžnosti, morejo zaradi prejetanja svojih prejemkov v svojstvu aktivnega državnega uslužbenca ali upokojenca pooblastiti kako drugo osebo, ki bo namesto njih prejemala njihove prejemke za ves čas, v katerem bodo na vojaški dolžnosti. Ta pooblastitev mora biti v obliki polnomočja in mora biti potrjena s strani pristojnih oblastev. Za tiste uslužbence ali upokojence pa, ki so že sedaj na vojaški dolžnosti, lahko overi polnomočje ali pooblastilo vojaška ustanova ali poveljstvo, pri katerem je uslužbenec ali upokojenec na vaji. Tako potrjeno pooblastilo je treba dostaviti osebi, ki jo je pravi koristnik pooblastil za prejetanje njegovih prejemkov.

Prednje se dostavlja zaradi znanja in nadaljnjega postopka.

Šef odseka glavnega državnega knjigovodstva: podpis nečitljiv.“

Opozorilo članom v Mariboru in okolici.

Naš društveni poverjenik za Maribor in okolico je g. Anton Ogorelec, nadučitelj v p., Vrbanška 19. On posluje dnevno od 10—12. ure dopoldne, razen ob nedeljah in praznikih.

Društvo prilaga enkrat ali tudi dvakrat v letu svojim članom v „Upokojencu“ položnice za plačilo članarine. V zvezi temu prosimo vse v Mariboru in okolici bivajoče člane, da se teh položnic ne poslužujejo; članarino naj vplačujejo našemu poverjeniku, ako le mogoče četrtletno. Člani dobé pri poverjeniku vsa pojasnila. Njemu naj se tudi sporočijo vse želje za intervencije. Lahko izročijo tudi svoje železniške legitimacije v syrho podaljšanja veljavnosti za prihodnje leto, ozir. naročé nove legitimacije. Naj se torej v nobenem primeru ne obračajo pismeno na društvo v Ljubljani; na ta način bodo prihranjeni vsakemu našemu članu v Mariboru in okolici znatni izdatki za pisma in poštnine.

V zadnjih tednih je pristopilo k društvu znova 93 mariborskih upokojencev.

Osebné doklade upokojencev po drugem krajevnem draginjskem razredu v Mariboru.

G. Josip Purkhart (Maribor, Tomanova 3/1) naš prosí za objavo naslednjega pojasnila: Pred nekaj dnevi so časopisi v celoti ali v izvlečku objavili članek, ki sem ga sestavil na osnovi zakonskih določil, objave „Našega glasa“ in poročil prizadetih učiteljev. Pozneje sem se glede pogojev za dosego priznanja in nakazila razlik za čas od 1. oktobra 1935. do 31. marca 1939.

osebno s pomočjo tajnika ljubljanskega društva državnih upokojencev za mariborske člane tega društva informiral pri Finančni direkciji v Ljubljani in dobil tam potrebna pojasnila. Smatram za svojo dolžnost, da po dobljenih informacijah popravim, oziroma izpopolnim dotične odstavke omenjenega članka:

Upokojenec(ka), ki hoče, da se mu prizna in nakaže omenjena razlika, naj vloži nekolkovano prošnjo na računovodstvo Dravske finančne direkcije v Ljubljani. Prošnji mora brezpogojno priložiti: a) potrdilo pristojne občine o nepretrganem bivanju v kraju in b) potrdilo gradbenega urada, da spadajo naselbine, ulice, hiše, ki jih navaja občinsko potrdilo, v gradbenih okoliš mesta Maribora. Prošnje za priznanje razlike za čas od 1. junija 1932. do 30. septembra 1935. pa se naj zaenkrat še ne vlagajo.

Razgled

Legija koroških borcev, glavni odbor Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7/I, nas je naprosila, da priobčimo naslednjo objavo:

Opozorilo in vabilo sorodnikom bivših borcev, ki so se v letih 1918.—1920. na Koroškem, Štajerskem, v Prekmurju ali Medjimurju padli ali ki so že pomrli.

Pravilnik k ukazu kraljevih namestnikov, s katerim je bila ustanovljena spominska kolajna za boje ob severni meji določa, da se te kolajne priznajo tedaj padlim in drugim medtem že pomrlim borcem, izročča pa se na pismeno prijavo njihovim sorodnikom. Zato prosimo, naj sorodniki pošljejo nekolkovano prijavo — po možnosti z navedbo znanih jim podatkov (kakor n. pr. rojstnega datuma ali vsaj rojstne letnice, rojstnega kraja in domovinske občine, tedanje njegove vojaške edinice, vojaškega čina, dneva in kraja smrti, kje je pokopan, imena predpostavljenih starešin, nekaterih tovarišev itd.) vsaj do konca leta 1939. glavnemu odboru legije koroških borcev v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 7/I.

Iz prijave mora biti razviden natančni naslov in sorodstveni odnos (n. pr. oče, mati, brat, sestra, stric, sestrična itd.) dotičnika, ki vlaga prijavo.

Gornje podatke potrebujemo tudi za seznam padlih borcev, ki bo objavljen na čelu nameravane „Spominske knjige“ o bojih na severni meji, posvečene njihovem spominu. Če je pokojnik zapustil iz tedanje dobe kake vojaške fotografije ali vojaške beležke ali celo dnevnik, izvolite to poslati semkaj v pregled proti vrnitvi. Eventualne originalne tedanje vojaške dokumente pokojnika prepisite doslovno in prepis priložite prijavi, originalno listino pa dobro spravite.

Glavni odbor L. K. B.

Društvo intervenira za vsakega

člana brezplačno v vseh osebnih

zadevah pri vseh centralnih

oblastvih.

Abonenti na dobro domačo hrano.

Upokojenci, predvsem upokojenke, v Ljubljani se opozarjajo na ugodnost, da dobé prvovrstno domačo — tudi dietetično — hrano po zmerni ceni pri društveni članici, ki ima na hrani že več abonentov.

Vprašajte v Gledališki ulici številka 16, vrata 3!

Naši grobovi:

Tudi v letu 1939. je imela smrt bogato žetev na polju življenja in je iztrgala iz naših vrst veliko število tovarišev in tovarišic, ki so v tem letu legli k večnemu počitku. Ko se z dolžno pieteto spominjamo vseh naših pokojnih tovarišev in soborcev, molimo k Bogu, naj jim bo milostljiv. Spominjamo se Vas in Vašega dela, v srcih pa nosimo trajen spomin in gojimo željo, da Vam bodi lahka zemlja domača in da počivate v miru božjem!

Važne tiskovine

Društvo je založilo tiskovine za sestavo prošnji a) za pogrebno, b) za dvamesečno podporo in c) za rodbinsko pokojnino, in sicer v novi izpopolnjeni obliki.

Vrhu tega na posebni poli navodila za sestavo vseh teh prošnji in za pridobitev pravic za rodbinsko pokojnino.

V navodilih za pridobitev pravice do rodbinske pokojnine in predujma panjo so vpoštevani vsi najnovejši predpisi, vpoštevajoč zahteve finančne direkcije v Ljubljani, kakor tudi zahteve direkcije državnih železnic in direkcije pošt in telegrafov, ki so različne. Dosedanje tiskovine so namreč vsebovale le navodila za sestavo prošnji, vpoštevajoč zahteve tukajšnje finančne direkcije. Vse navedene tiskovine veljajo torej za vse uradniške stroke.

Pod E) „Nekaj splošnih navodil“ vsebujejo a) Predujem (akontacija), b) Zapadlost pokojnine in c) Splošno.

Cena za člane za vsako tiskovino 1.— Din, torej za sestavo vseh treh navedenih prošnji in za navodila = 4.— Din, za nečlane po 2.— Din, t. j. 8.— Din.

Društvena pisarna je v Wolfovi ulici št. 10 (Dolenčeva — sedaj Peliconova hiša) preko dvorišča v drugem splotju, 2. nadstropje. Telefonska št. 4553.

Opozorilo

Člane prosimo, da redno plačujejo članarino. Kdor nima položnice, jo lahko kupi na vsakem poštnem uradu, opremiti pa jo mora s številko društvenega čekovnega računa, to je s številko 12131.

Posmrtni sklad ima svoj posebni čekovni račun, številka 17678. Kdor torej nakaže društveno članarino, naj zapiše na tako kupljeno položnico številka 12131, kdor pa nakaže članarino za posmrtni sklad, pa številka 17678!

Glasilo banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani. Predstavniki dr. Ivan Vrtačnik. — Odgovorni urednik Anton Spendè. — Tisk J. Blažnika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Predstavniki L. Mikuš. — Vsi v Ljubljani.